

Mészárosok és Hentesek Lapja

Husipari, zsiradék- és állatkereskedelmi, állatnyésztési és állategészségügyi szaklap ♦ Megjelenik minden pénteken ♦ Előfizetési ár: a Husipari és Állatforgalmi Évkönyvvel együtt egész évre 24 P, fél évre 12 P, negyed évre 6 P, egyes szám 1 P ♦ Külföldre az összeg kétszerese ♦ Alapították: Sas Armin és Komáromi Sándor

Felelős szerkesztő és kiadó: RÓNA LAJOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII., Nap-utca 12. Hirdetés ára szöveghasábos millimétersoronként az utolsó oldalon 24 fillér, szövegoldalon 36 fillér Hivatalos hirdetések a fenti díjak kétszerese. ♦ Telefon: József 441-30. ♦ Bármely közleményünket csak a forrás teljes megnevezésével engedjük lenyomtatni

Budapest husélelmezése és állatforgalma 1929-ben.

I.

Már a mult év nyarán megirtuk, hogy ahogyan a dolgokat látjuk, nem igen hisszük, hogy Budapest husélelmezése és vele kapcsolatban a főváros husiparának helyzete csak némileg is javulhasson. Most, hogy előttünk van az elmúlt év állatvásári és vágóhídi forgalmának statisztikája, szomorú elégtétellel állapítjuk meg, hogy megfelelően itéltük meg a helyzetet.

Ugy látszik, hogy az a nyomoruság, amelyben a husipar, különösen a detailista husipar tengődik, már annyira állandósult, hogy a főváros mészárosai és hentesei azt hiszik, hogy az állapoton immár változtatni alig lehet, legjobb tehát beletörődni, segíteni az ipartestületek vezetőségei vagy nem tudnak, vagy nem mernek, vagy nem akarnak.

Ha egyik-másik számadat, különösen a sertésforgalomban, az előző évinél kedvezőbb, a hentesipartestület vezetősége teljesen ártatlan benne. Nem tehet róla. Azaz bocsánat, a hentesipartestületi elnök ur mint az Axungia elnöke a közismert sikkasztási esetekkel akarva nem akarva mindent elkövetett, hogy zsir-, hus és szalonnakivitelünk megbízhatósága és tisztessége úgy elhomályosuljon, hogy Németországban közmondásszerűen emlegessék az Axungia sikkasztási eseteit.

Ha mégis van némi remény arra, hogy a husipar, főként természetesen a sertésnagyvágóipar, ki fogja tudni vinni a sertést, a zsirt, a szalonnát külföldre, akkor ezért a főérdem a mezőgazdasági exportintézeté lesz, amely karöltve a Brauch Ferenc elnöklésével megalakult Magyar Husiparosok Szövetkezetével közösen dolgozik azon, hogy a magyar sertéstermékek exportjával foglalkozó cégekről elterjedt rossz vélemény a külföldön megváltozzék. Áll ez különösen Németországra, ahol Hamburgtól Münchenig azt közlik egymással a zsiradékbeviteli cégek, hogy a magyar cégekkel való érintkezésnél óvatosak legyenek, mert... de mit magyarázzuk olyan sokat, mert az Axungianál egy hamburgi cégnek körülbelül huszezer pengő készpénzjárandóságát elsikkasztották. Hogy kik, majd kiderül a vallatásnál.

Ezek után pedig átadjuk a szót a számoknak, amelyek magyarázat nélkül is elég érthetően beszél-

nek. Kezdjük a felsorolást a marhavásár és a marhavágóhid adataival, amelyek a következők:

A budapesti marhavásár felhajtása 1929-ben.

	nagymarha	borju	aprómarha
	d a r a b		
Január	4580	3343	42
Február	4573	3560	305
Március	4925	5892	1135
Április	5786	6337	385
Május	5392	7185	259
Junius	4622	6511	166
Julius	4571	6345	40
Augusztus	3905	5939	634
Szeptember	4189	5204	1818
Október	4570	4331	2810
November	3917	2945	2748
December	3885	2960	1194
Évi felhajtás	54915	60552	11536
1928. évben	50119	62417	3274
Különbözet	+4796	-1865	+8262

A marhavásár adataiból tehát megállapítható, hogy a szarvasmarhafelhajtás 1929-ben 4796, az aprómarhafelhajtás pedig 8262 darabbal volt nagyobb az 1928. évinél, viszont a borjufelhajtás 1865 darabbal csökkent. Ezekből a számokból természetesen nem lehet a fogyasztásra vonatkozó semmiféle következtetést levonni, amint az alább következő táblázatból rövidesen ki fog derülni.

Elhajtás a budapesti marhavásárról.

	L á b o n			V a s u t o n		
	marha	borju	birka	belföldre marha birka	külföldre marha birka	
Január	455	1	—	41	—	47
Február	449	20	—	43	—	24
Március	490	183	4	36	—	144
Április	554	124	4	9	—	1027
Május	636	172	4	4	—	1314
Junius	573	46	3	21	—	602
Julius	749	48	—	50	—	359
Augusztus	704	30	—	13	—	112
Szeptember	617	21	55	13	61	58
Október	666	18	443	6	90	192
November	529	1	276	—	—	126
December	479	—	—	—	—	358
Összesen	6901	664	789	236	151	4561
1928-ban	6976	340	133	335	—	1892

A budapesti marhavásárról tehát 1929-ben vidékre lábbon és vasuton 7137 marhát (1928-ban 7311 és 1927-ben 7908 darabot) szállítottak el, ami továbbra is fényes bizonyossága annak, hogy Budapest mint állatvásári központ egészen lényegtelen valamivé zsugorodott össze. És az, hogy egy egész

esztendőben külföldre 4561 marhát és 907 aprómarhát szállítottak el, nem a budapesti állatvásár mint nemzetközi számbavehető tényező igazolása, hanem csak annak, hogy a budapesti fogyasztásra maradt élőmarha éppen annyi, mint az előző évben, miként az ezután következő vágási statisztikából ki fog derülni.

Átlagárak a budapesti vágóállatvásáron 1929-ben különként levonás nélkül élősúlyban.

		Bika	Ökör	Tehén	Bivaly	Növ.	Borju	Aprómarha
		f	i	l	l	é	r	
Január	magyar	60	79	80				1.47
	tarka	89	90	81	52	79	1.45	—
Február	magyar	78	81	86				1.35
	tarka	93	91	82	53	78	1.60	86
Március	magyar	75	84	82				1.25
	tarka	92	96	83	56	83	1.36	—
Április	magyar	83	91	85				1.26
	tarka	97	98	86	60	83	1.27	—
Május	magyar	85	95	87				1.11
	tarka	99	1.02	88	68	88	1.63	1.00
Június	magyar	89	96	83				64
	tarka	1.06	1.08	89	68	95	1.58	—
Július	magyar	90	91	77				—
	tarka	1.07	1.06	91	65	91	1.34	—
Augusztus	magyar	89	91	83				—
	tarka	1.13	1.06	87	08	93	1.42	71
Szeptember	magyar	78	86	75				—
	tarka	1.07	1.03	87	63	88	1.47	64
Október	magyar	73	90	76				—
	tarka	1.04	99	82	57	86	1.57	55
November	magyar	65	86	69				—
	tarka	97	98	79	50	79	1.61	47
December	magyar	70	82	68				—
	tarka	98	95	77	51	76	1.66	—
Évi átlag	magyar	81	88	77				1.23
	tarka	1.01	99	84	60	86	1.48	58
1928. évi átlag	magyar	73	84	81				1.07
	tarka	96	96	82	61	83	1.49	67

A fenti adatok bizonyossága szerint a magyar bika 8 fillérrel, a tarka 5 fillérrel, a magyar ökör 4, a tarka 3, a tarka tehén 2, a növendék 3, a bárány 16 fillérrel drágult, ellenben olcsóbbodott a magyar tehén 3, a bivaly 1, az élőborju 1, a bárány pedig 9 fillérrel. Tulnyomó részben tehát drágult a mézárósi nyersanyaga, az olcsóbbodás viszont egyenlő a semmivel. Hogy a nyersanyag drágulása és az üzlet költségei emelkedése milyen hatást gyakorolt a nagybani és kicsinybani árakra, a következő táblázatokból fog kiderülni.

A bécsi vásárüzemek és a vásárhivatal tevékenysége.

II. A központi vásárcsarnokok.

A husáru-nagyvásárcsarnok legrégebbi részét, ami 7789 m² területet foglal magában, mint központi vásárcsarnokot az összekötő vasuti hid és a Wien folyó jobboldala között elterülő telken, a Vordere Zollamtstrassen építették 1864—1865-ben és 1865 november 20-án adták át a forgalomnak.

Az üzleti forgalom tárgyául — akár aukciók, akár közvetlen vétel útján — engedélyezett élelmiszerek a következők voltak:

Hus, hal, szárnyas, vad, szárnyasvad, tojás, zsirneműek, hüvelyesek, főzelék és gyümölcs.

A forgalom közvetítése kizárólag a »faktorok«-ra hárult, akik esküvel és hatósági engedélyezés mellett, mint bizományosok látták el az áruk beküldőivel szemben az üzletet és a be- és kifizetéseket intézték.

Ez a monopolisztikus, a forgalom szabadságát korlátozó rendszer hamarosan túléltte magát. A »faktorok« tevékenységét szabályozó vásári rendet megszüntették; ennek helyébe 1868

szeptember 11-én új vásári rendet léptettek életbe, ami az áruk küldői, vagy azok meghatalmazottai számára üzleteik szabad lebonyolítását engedélyezte. Ugyanekkor a központi vásárcsarnok a »Nagyvásárcsarnok« nevet nyerte azzal a feladattal, hogy ott folyjék le minden piaci élelmiszer nagybani eladása és vétele.

A husforgalom növekvése később önálló husvásár létesítését követelte meg, ami a csarnok egy erre kiharított részében volt megtartandó, külön vásári rend szerint. Ez az elkülönítés 1887. március 21-én lépett életbe. E külön vásár létesítésének jelentőségét az is emelte, hogy az addig az állatvásáron megtartott nagybani hus- és husárukereskedés ezzel a nagyvásárcsarnokba került.

A husforgalom azonban mindig nagyobb arányokat öltött. A fejlődés sürgősen követelte a csarnok növelését. Ennek megfelelően a községi tanács 1896-ban elhatározta, hogy két csarnokot épít a jelenlegi csarnokot szegélyező vasutvonal másik oldalán és a két csarnokkomplexumot összekötő a vasúti sínek fölött egy 64 méter hosszú és 8.5 széles fedett hiddal.

Az új csarnokok egyike, amelynek területe 2357 m², a husforgalom, a másik, amelynek területe 3181 m², az egyéb élelmiszerforgalom számára jelöltetett ki.

A huscsarnok, amely kizárólag csak a kívülről vasutal beérkező husküldemények felvételére szolgált, 1899 december 4-én, az élelmiszercsarnok 1906 május 19-én adatott át a forgalomnak. Ez utóbbi megnyitásával egyidejűleg a nagyvásárcsarnok élelmiszerkereskedői átköltöztek ez újonnan épült élelmiszercsarnokba.

Most tehát Bécs központi vásárcsarnokintézménye áll a husáru nagyvásárcsarnokból — ez a régi nagyvásárcsarnok —, az új huscsarnokból és az élelmiszeráru nagyvásárcsarnokból.

A husáru nagyvásárcsarnok ettől kezdve csak a hus és a husáru, szárnyas, vad, szárnyasvad és halkereskedés céljára szolgált, azonban hamarosan így is szűknek bizonyult a folyton növekvő forgalom mellett. Ezért 1911-ben a régi nagyvásárcsarnokot kiegészítették egy további 500 m²-es alapterületű toldaléképülettel.

Az új huscsarnok építésének idejére esik egy hűtőtelep (lehűtő-, hűtő- és fagyasztóhelyiségek) létesítése is a nagyvásárcsarnok pinchelyiségében. Az 1897 május 3-án üzembe helyezett és azután ismételt kibővített telepen gőzzel hajtott szénsavkompresszorok szolgáltatják a hideget.

A vasutal (nagyobbrészt külföldről) és tengelyen (nagyobbrészt bécsi vágóhidakról) beszállított teljes húsmennyiség 1913-ban 505.692, 1924-ben 926.903, 1925-ben 926.188, 1926-ban 1.032.177 és 1927-ben 1.013.504 q volt.

A háboru előtt is már alig volt lebonyolítható a husforgalom a nagyvásárcsarnoktelep erre szolgáló objektumaiban, a háboru után pedig egyáltalában lehetetlenné vált, kivált a régi nagyvásárcsarnokban, a naponként beérkező hústömegek felvételezése, hiszen, mint az előbbi felsorolásból látható, az évi felhozatal több mint a kétszeresére emelkedett.

Messze vezetne e jelenség okait behatóan fejtegetni. Csak mellékesen említessék meg, hogy Bécs hussal való ellátásában legnagyobb részt az utódállamokra szorul és ezek magától értőden inkább húst exportálnak, mint élőállatot, hogy a vágási melléktermékeket (a bőrt stb.) otthon dolgozzák fel.

A város, amely elé leküzdhetetlen akadályok tornyosultak a nagyvásárcsarnok bővítése, vagy egy másik helyen újabb központi vásártelep létesítése szempontjából, az adott viszonyok között csupán a lehetőség szerint nagyarányú átalakításra szorítkozhatott, hogy ily módon érhesse el a forgalom érezhető megkönnyítését. Ez a nagyarányú átalakító munka 1924-ben kezdődött meg és most már közel van a befejezéshez. Az átalakítás nagyságára és a régi nagyvásárcsarnokok kiépítésének jelentős voltára kellő fényt vet az e célból felhasznált költség, ami összesen 4.462.910 schillingre rug.

A következőkben nagy vonásokban vázolni fogjuk a központi vásárcsarnoktelepek jelenlegi, jobban mondva, a legközelebbi jövőben befejezésre kerülő képét és beosztását.